

Cyfrowe Konfrontacje 2024 | Biały Szum

Wernisaż: 30.10.2024, godz. 18:00

Czas trwania wystawy: 31.10.2024 – 24.11.2024

Lokalizacja: Duża Aula, Wielka Zbrojownia, ASP Gdańsk

Więcej informacji: <https://www.zbrojowniasztuki.pl/wydarzenia/archiwum/archiwum-2024/wystawa-cyfrowe-konfrontacje-2024,5677>

Autorki/autorzy prac: Borys Szadkowski, Maciej Kurak, Małgorzata Kuczerawa, Maja Michalska, Witold Modrzejewski, Zofia Galatis.

Współwystępowanie różnych postaw twórczych nie jest związane wyłącznie z procesem kształtowania hierarchii, który ostatecznie prowadzi do ujednoczenia cech poszczególnych działań poprzez narzucenie jednej dominującej postawy i jej podporządkowanie pozostałych, lecz wiąże się z tworzeniem wspólnoty zachowującej jedynostkowość, a tym samym swoją specyfikę. Każde działanie artystyczne, ujęte w szerszej perspektywie, odślania specyficzny sposób interpretacji rzeczywistości, który zmienia się w zależności od przyjętej perspektywy oraz indywidualnego podejścia odbiorcy. Według Umberto Eco, w taki sposób, powstaje "dzieło otwarte", które „stwarza możliwość wielu indywidualnych interwencji, nie stanowi jednakże zachęty do inwencji bezkształtnych i chaotycznych”¹. Zagadnienie "dzieła otwartego" poruszane jest obecnie w kontekście rozważań postkolonialnych, dotyczących przede wszystkim narzucania innym kulturom zachodniego modelu postępowania. Jest to konsekwencja dominacji cywilizacji europejskiej wynikłej z rozwoju społeczno-ekonomicznego, silnie wpływającej na kształt komunikatu, a tym samym sztuki. Główne kryterium promowania wartości związanych z obroną kultury wizualnej terenów peryferyjnych (np. Afryka, Ameryka Południowa) oraz półperyferyjnych (Europa Wschodnia i Południowo-Wschodnia) nie polega na dążeniu do przywrócenia stanu sprzed globalizacji, która włączyła te regiony do ogólnego systemu wpływów wcześniej odseparowanych od silnego oddziaływania centrum. W tym kontekście powrót do przeszłości okazuje się niemożliwy, podobnie jak iluzje skrajnie nacjonalistycznych ugrupowań o możliwości istnienia w izolacji ekonomicznej i kulturowej od reszty świata. Wszelkie ruchy emancypacyjne dążą zatem do kształtowania nowej racjonalności, która uznaje potencjał różnorodności jako wartość umożliwiającą wpływanie na proces uspołecznienia. Skupiają się na ukazywaniu złożoności relacji społecznych, tworząc w ten sposób nowe wartości, które wynikają z dążenia do przekroczenia ograniczających form organizacji, opartych na kulturowym i gospodarczym podporządkowaniu obszarów kolonizowanych. Tworzenie przestrzeni dla różnorodnych postaw twórczych nie musi oznaczać banalnej dowolności, lecz umożliwia istnienie form postrzegania, które albo nie miały szansy rozwoju w przeszłości, albo wywodzą się z tzw. marginesów globalnej kultury. Takie formy mają potencjał, by przeciwdziałać powstawaniu pasywnej, jednolitej i dominującej organizacji

¹ Umberto Eco, *Dzieło otwarte. Forma i Nieokreśloność w poetykach współczesnych*, Czytelnik, Warszawa 1994, s. 51.

społecznych zachowań w ramach jednego paradygmatu. Alterglobalna myśl krytyczna, jak zauważa Piotr Piotrowski, nie sprowadza się jedynie do prostej krytyki postkolonialnej, lecz obejmuje złożoną strukturę globalnej historii sztuki, uwzględniającą różne formy kolonizacji i skomplikowane relacje między kolonizatorami a kolonizowanymi². Podejście to umożliwia postrzeganie lokalnych zjawisk jako znaczących sposobów przedstawiania rzeczywistości społecznej, które mogą wpływać na jej rozwoju.

Maciej Kurak

² Piotr Piotrowski, *Globalne ujęcie sztuki Europy Wschodniej*, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 2018.